

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

Hakemli Dergi

CİLT:III

Sayı: 2

DİYARBAKIR-2001

DIYARBAKIR İL HALK KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN YAZMA ESERLER (Arap Dili ile ilgili Olanlar)

*M. Edip ÇAĞMAR**

Özet: Bu çalışmada, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesindeki Arap dili ile ilgili yazma eserlerin isimleri ve kayıt numaraları verilmiştir.

Summary: In this study, it has been given names and numbers of manuscript books which at Puplic Library in Diyarbakır; but this study is limited to books concerning The Arabic Language.

İslam dünyasında günümüze kadar yüz binlerce hatta milyonlarca ilmi eser yazılmış ve bunların ancak cüzi bir kısmı asrımıza kadar ulaşabilmiştir. Bunlar kütüphanelerde ve medreselerde hem korunmuş hem de okunmuş ve okutulmuştur. Yalnız bugün bunların da büyük çoğunluğu hala yazma halleriyle kalmaktadır ve araştırmacılar hangi eserin hangi kütüphanede mevcut olduğunu bilmemektedirler. İşte o kütüphanelerden biri de Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi'dir.

Diyarbakır İl Halk Kütüphane'sinde 2000 cilt yazma eser mevcuttur. Bu kütüphanede gramer, belâgat, edebiyat, tefsir, hadis, fıkıh, kelam, mantık vb. birçok ilimle ilgili yüzlerce eser bulunmaktadır. Bunların arasında özellikle dil, mantık, kelam ve fıkıhla ilgili olanlar önemli bir yer tutmaktadır.

Bu kütüphanedeki eserlerin bilinmesi amacıyla, Arap dili ile ilgili kitapları tespit ettikten sonra onların kütüphanedeki kayıt numaralarını, isimlerini ve yazarlarının ismini verdik. Birden fazla nüshası bulunan eserleri isimleriyle beraber bütün nüshalarının kayıt numaralarını yazdık.

Eserlerin listesini çıkarırken onları gramer, filoloji, belâgat ve şiir olmak üzere dört kısma ayırmayı uygun gördük. Gramerle ilgili olanlar nahiv ve sarf ilminden bahsetmektedir. Filolojiyle ilgili bulduğumuz eserler ise, kelimelerin ve dilin konuluşu hususundaki bilgileri ihtiva etmektedir. Belâgat kategorisine aldığımız kitaplara gelince, ya bizzat belâgat konularını; ya da belîğ metinleri kapsamaktadır. Şiirle ilgili kitaplar ise, konuları ya şiirin kendisi ya da şiirle ilgili şerhler ve aruz vezni olanlardır.

* Dicle Üniversitesi İlahiyat Fak. Arş. Grv.

Gerek kitapların kendilerinden gerekse bu kütüphanedeki kitap isimlerinin yazılı olduğu listelerden tam olarak okuyamadığımız kitap veya yazar isimlerinin karşısına soru işaretini koyduk. Vefat tarihlerini bulabildiğimiz yazarların, vefat tarihlerini verdik; ancak bulamadıklarımızın veya tam olarak tesbit edemediklerimizin isimlerinin karşısına (ö. ?) şeklinde işaret koyduk.

1- Arap Dili Grameri İle İlgili Eserler:

1. 14, 30, 774, 978, 1307, 1332, 1436, 1740 el-Vâfiye fi Şerhi'l-Kâfiye, Muhammed b. Hasan er-Radiyy (688/1282).
2. 15/2, 246, 255/1, 867, 1798/2 el-Misbah fi'n-Nahiv, es-Seyyid el-Mufarrizî (610/1213).
3. 15/3,76, 255/3, 564/2, 583/3, 1721/1, 1925255/3, 1925 el-Avâmil, Abdulkahir el-Curcânî (471/1078).
4. 15/1 28, 83/2 , 1790, 1800/1, 1833/3 el-Kâfiye fi'n- Nahiv, İbnu'l-Hacib (646/1248).
5. 29 el-Mugnî fi'n- Nahiv, Ahmed b. Hüseyin(746/1345).
6. 24/1,155, 225/1, 439, 701, 747/1, 923/1, 1871 Merâhu'l-Ervâh, Ahmed b. Ali (ö. ?).
7. 34,77, 205/3, 384/2, 529/1, 530/1, 1653, 1658, 1798/3 el-İftitâh fi Şerhi'l- Misbâh, Hasan Paşa (827/1423).
8. 38, 111, 971,1398 el-Mufassal fi'n- Nahiv, ez-Zemahşerî, (538/1144).
9. 39/2 Muğribu'l- Kâfiye (Mu'rib) (?), yazar adı belli değildir.
10. 47 el-Felâh Şerhu Merahi'l- Ervah, İbn Kemâl (ö. ?) (Bu kitabın yazarı Kemal paşazade de olabilir).
11. 63, 661 Hâşiyetün ala Şerhi'l-Kâfiye, İbrahim b. Muhammed (943/1536).
12. 69/2 Risaletün fi't-Tasrîf, yazar adı belli değildir.
13. 78, 832 Şerhu'l-Kâfiye, Ahmed b. Comer el-Hindî (849/1445).
14. 80/1 el-Fevâidu's- Samediyeye fi İlmi'l-Arabiyye, Bahâuddîn Muhammed b. Hüseyin el-Amilî, (1031/1622).

15. 84/2, 237, 466, 985 Şerhu'l-Muğnî, Muhammed b. Abdirrahim (801/1398).

16. 85, 172, 852/2, 1790/2, 1934, 1959 Davu'l-Misbâh, Muhammed b. Muhammed el-İsferâinî (684/1285).

17. 86/2 Hâşiyetu ala'd-Dav', et-Teftâzânî (792/1290).

18. 89 Şerhu'l-Kâfiye, Ahmed b. Ali el-Ğacavanî (720/1320).

19. 91/1 Şerhu Elfâzi'n- Nahviyye, yazarı belli değildir.

20. 91/2 Evdahu'l-Mesâlik, İbn Hişam, (762/1336).

21. 97/3, 923/4, 1701/2 Binâu'l-Ef'âl, yazarı belli değildir.

22. 97/4, 225/2, 299/2, 923/3 el-Maksûd fi't-Tasrîf, yazarı belli değildir.

23. 102/4 Mulhatü'l-İrab, Ebu Muhammed Kasım b. Ali Harîrî, (516/1122).

24. 105/1 Şerhu'l-İzzî fi't-Tasrîf, es-Seyyid eş-Şerîf el-Curcânî (816/1413).

25. 109,168, 304, 480, 636, 1823 Netâicu'l-Efkâr, Mustafa b. Hamza (1085/1674).

26. 24/2 Risâletün fi İlmi'n-Nahiv, yazarı belli değildir.

27. 105/5 Şerhu Emsile, Muhammed b. Süleyman (879/1474).

28. 105/4, 1701/3 Şerhu'l-Emsile, Mustafa b. Şaban es-Surûrî (969/1562).

29. 107, 651/1 Bahru'l-Kavaid Hasan b. Mustafa Aydınî (1191/1777).

30. 115/1 Hâşiyetün ala Şerhi Dibâceti'l Unmûzec, yazarı belli değildir.

31. 115/2, 390, 1691 249/1,589/1 Şerhu'l- Unmûzec, Abdulğani el-Erdebilî (647/1249).

32. 128, 1601 Hadâiku'd-Dekâik, Sadullah el-Berde'î (ö. ?).

33. 132/1 Şerhu Babi 't- Tenâzu', yazarı belli değildir.

34. 132/2 er-Risâle ala Cümeli'l-Haberiiyye, Muhammed b. Ahmed (684/1285),

35. 132/6 Hâşiyetün ala'ş-Şafiye, İbrâhim b. Muhammed (945/1538).
36. 159 Hâşiyetün ala Şerhi'l-Kâfiye, yazarı belli değildir.
37. 170. Şerhu'l-Kâfiye Abdullah b. Muhammed Nukrekâr, (776/1374).
38. 171 Şerhu Lubbi'l- Elbâb, Abdullah b. Muhammed Nukrekâr.
39. 179/1, 204/1, 718, 738, 1668/1, 1722, 1818 Şerhu Merâhi'l- Ervâh, Şemsuddîn ed-Dinköz (860/1455).
40. 179/2,685 el-Mifrâh fi Şerhi'l-Merâhi'l-Ervâh, Hasan Paşa (827/1423).
41. 181/2 er-Reşâd fi Şerhi'l-İrşâd, es-Seyyid eş-Şerîf el- Curcânî (838/1434).
42. 190 Şerhu'l-Kâfiye, yazarı belli değildir.
43. 194/1 Risaletün ala'z-Zevâid, Mustafa b. Mazlum (ö. ?).
44. 202/2 Mûsilu't-Tullâb ilâ Kav'idi'l-l'râb, Halid b. Abdillâh el-Ezherî (905/1499).
45. 204/3, 391/2, 459/1, 630/1, 647/4, 1550/1 Şerhu'l-İzzî, et-Teftâzânî (792/1290).
46. 229/1, 306, 755 el-Elfiyye, Muhammed b. Mâlik (627/1271).
47. 236, 391/1,651/3 Ruhuş-Şurûh, Ayşî Mehmed Tirevî (ö. ?).
48. 247/1,249/2, 602, 1831/1 Şerh ala Dibaceti'l-Misbâh, Yakub b. es-Seyyid el-Bursavî (931/1524).
49. 250/ Mustevcibu't-Teşrif bi Tevdîhi Şerhi't-Tasrif, Muhammed b. İbrahim el-Halebî (971/1563).
50. 252/5 Durru'l-Yetîm, Mehmed Efendi el-Birgivî (981/1573).
51. 247/2, 397/2, 456/1 Hâşiyetün alâ İmtihânî'l- Ezkiyâ, Mustafa b. Hamza (1085/1674).
52. 255, 589/1 el-Unmûzec fi'n-Nahiv, ez-Zemahşerî (538/1144).
53. 286, 1548, 1721/2, 1838 el-Matlûb Şerhu'l-Maksûd, Veli b. Ahmed (ö.?).

54. 277 en-Nefhati'l-Verdiyye ve Şerhuha, Ömer b. Muzaffer (749/1349).
55. 290, 325/3, 710 Mu'ribu'l-Avâmil, yazarı belli değildir.
56. 299/1, 630/2, 923/2, 630/2, 923/2 İzzi, Zencanî (655/1257).
57. 325 el-'Ucabu'l- Mûsil ile't-Temyîzi Beyne'l- Hata ve's-Savâb, Abdullah b. Habîb (ö. ?).
58. 358/2 el-Behcetü'l- Mardiyeye, es-Suyûtî (911/1505).
59. 368 el-Makasidun'-Nahviyye fî Şerhi Şevâhidi'l- Eifviyye, Mahmud b. Ahmed el-Aynî (865/1415).
60. 375/1 Hâşiye alâ Şerhi Dibâceti'l-Misbah, Halid b. Muhammed (ö. ?).
61. 375/3 Hâşiye alâ Şerhi Dibâceti'l-Misbah, Yusûf b.Seyyid (ö. ?).
62. 375/4 Risâletun fi'n-Nahiv, Muhammed b. Said es-Sanhaci (795/1392).
63. 375/5, 852/3 Şerhu Ebyâti'l- Dav', yazarı belli değildir.
64. 375/6 eş-Şerhu'l-Ahir, Kemal b. Ali (ö. ?).
65. 379 el-Keşfu'l-Vâfiye fi Şerhi'l-Kâfiye, Muhammed b. Ömer el-Halebî (850/1446).
66. 384/1, 670/2, 919/1 Şerhu Dibâceti'l- Misbah, yazarı belli değildir.
67. 375/2, 583/1, 1542 el-İ'râb an Kava'id-i'l-i'rab, İbn Hişâm (762/1336).
68. 392 Şerhu Kava'id-i'l-İ'râb, Muhammed b. Süleyman el-Kâfiyeci (879/1474).
69. 393/7, 573 Hâşiyetür. alâ Şerhi'l-Fevâid, Sadruddin b. Usamuddin el-İsferâinî (1007/1598).
70. 401/4, 722, 1659/1, 1659/2 Emsile-i Muhtelife, yazarı belli değildir.
71. 418, 473, 1819, 1904, 1920 el-Fevâidu'd- Diyâiyye, Abdurrahman b. Ahmed Molia Câmî (899/1432).

72. 446/1, 1800/2, 1833/1, 1854/2 İzhârü'l-Esrâr, Mehmed Efendi el-Birgivî (981/1573).

73. 447 el-İzhâr 'ala'l-Kâfiye, Ali Kuşci (879/1474).

74. 456/2, 533 eş-Şâfiye, İbnu'l-Hâcib (646/1248),.

75. 459/2 Hâşiyetün alâ Şerhi'l-İzzî, yazarı belli değildir.

76. 469 Şerhu'l-Unmûzec, yazarı belli değildir.

77. 472 Hâşiyetün Şerhi'l-Fevâidi'd-Diyâiyye, yazarı belli değildir.

78. 494/1, 494/2 Şerhu-Mukaddimeti'l-Acurrûmiyye, yazarı belli değildir.

79. 529/2 Mu'ribu'l-'Avâmili'l-Mi'yye, Kasım İznikî (945/1538).

80. 530/2 Şerhu'l-'Avamil, Kirmânî (1044/1634).

81. 564/1 Ta'likât ala'l-'Avâmil, yazarı belli değildir.

82. 570,647/2,651/2,1538/9 Kifâyetü'l- Mubtedî, Mehmed Efendi el-Birgivî (981/1578).

83. 582 el-İslah fî Şerhi Dibâceti'l- Misbah, Konevî (886/1481).

84. 583/2 Mukaddimetü'l- Acrûmiyye, İbn Acurrûm (723/1323).

85. 589/3,1218, 1800/3, 1833/2, 1854/3 el-Avâmilü'l-Cedide, Mehmed Efendî el-Birgivî (981/1578).

86. 611/5 Risâletün fî Beyâni Emma Ba'du, yazarı belli değildir.

87. 611/11 Risâletün fî Mu'arraf bi'l-Lam, Abdullah b. Osmar: (1148/1735).

88. 647/1 Şerhu Kifâyeti'l- Mubtedî, yazarı belli değildir.

89. 667 Tayyib el-Habîb, Ahmed b. Muhammed (803/1400).

90. 668, 670/2 Şerhu Binâi'l- Ef'âl, Mustafa b. Şaban e. Surûrî (969/1562).

91. 672/1 Taliku'l-Fevâid ala İrabi'l-Avâmil, Hüseyin b. Ahmerî Zeynizade (1168/1754).

92. 672/2 Şerhu Avâmili'l-Mie, Sa'dullah es-Sağîr el-Berdî (?).

93. 692 Şerhu'l-Kitab fi'n-Nahiv, Abdullah en-Nahvî (r. ?).

94. 694/1 Şerhu's- Şâfiye, Abdullah b. Nukrekar (776/1374).

95. 694/2 'İnâyetü'l-Muhtedî fi Şerh-i Kifâyeli'l- Muhtedî, Kuşadalı Ahmed Efendi.

96. 694/3 Şerhu'l-Emsile, Mehmed Efendi el-Birgivi (981/1573).

97. 694/4 el-Emsiletu'l-Muhtelife, Mehmed Efendî el-Birgivi (981/1573).

98. 698 Hâşiyetün ala Şerhi'l-Kâfiye, Lütfullah et-Tokatî (904/1498).

99. 702 İmtihânu'l-Ezkiya, Mehmed Efendî el-Birgivi (981/1573).

100. 753/2, 753/4 Hâşiyetün alâ Kâfiye fi'n-Nahiv, İbrahim b.Muhammed eş-Şâf'î (ö. ?).

101. 781 Şerhu'l-Unmûzec, Muhammed b. Ali (648/1250).

102. 852/1 Şerhu'l-Avâmili'l-Cedîde, yazarı belli değildir.

103. 840, 1326, 1699 Muğni'l-Lebib 'an Kutubi'l- E'arib, İbn Hişâm (762/1336).

104. 918/3 Şerhu 'Avâmili'l-Mie, İlyas Kûrânî (1137/1726) .

105. 919/3 Mefhûm-ı Avâmili Mie., yazarı belli değildir.

106. 683, 952 Hallu'l-Me'âkid, Ahmed b. Muhammed Zilî (1006/1597).

107. 955 'İlelu't- Tasrîf, yazarı belli değildir.

108. 958/5 Risâletun fi' Beyâni'l-Hasılı ve'l-Mahsûl, yazarı belli değildir.

109.958/8,1645/20 el-Mefâtihu'd-Durriyye, Mustafa b. Ebî Bekr es-Sivasî (ö. ?).

110. 810/ Şerhu Ebyâti'l-Mufassal, yazarı belli değildir.

111. 821, 1676 el-Muvaşşah, Muhammed b. Ebî Bekir (801/1398).

112. 898 Şerhu'l-Lubâb fi İlmi'l-İ'râb, yazarı belli değildir.

113. 994 Risâletü't-Tasrîf, yazarı belli değildir.

114. 1024 el-Musâfid, İbn 'Akîl (769/1367).

115. 1185 el-İzâh fi Şerhi'l-Mufassal, İbnu'l-Hacib (646/1248).

116. 1161 Şerhu'l-Elfiyye, Bedruddin Muhammed (686/1286).

117. 1229/3 Risâletun fi Me'âni'l-Hurûf, Halid b. Ahmed (ö.?).
118. 1245 el-Mukemmel (?) fi Şerhi'l-Mufasssal, Muhammed er-Radiyy (688/1282).
119. 1585/2 Muzhiru'l-İ'râb, yazarı belli değildir.
120. 1484/11 Şerhu'ş-Şâfiye fi't-Tasrîf, Muhammed b. Hüseyin (ö.?).
121. 1148 Keşfu'l-Esrâr, Muslihuddin (ö.?).
122. 1309 et-Tuhfatü's-Sâfiye fi Şerhi'l-Kâfiye, Muhammed b. Hasan er-Ru'ûsî (713/1313).
123. 1431 Tebyînu'l-Kavâ'id fi Tetmîmi'l-Fevâid, Ahmed b. 'Alâuddin (839/1435).
124. 1461 Mecâmi'u'l-Fen, Muhammed Kasım b. Muhammed es-Surûrî (969/1562 ?).
125. 1462/4 Muhtasar Der Beyân-ı Nun-ı Sakine, yazarı belli değildir.
126. 1598/2 ed-Durru'ş-Şemsiyye 'alâ Şerhi'l-Acurrumiyye, Ebu Bekir b. İsmail (1019/1610).
127. 1657/8 Ziyâu'l-Kulûb ve Tenvîru'l-Maksûd, yazarı belli değildir.
128. 1668/2 Risâletün fi'l-Kavâ'idi'l-Musannif, yazarı belli değildir.
129. 1659/3 Risâletü'l-İ'fâl, yazarı belli değildir.
130. 1678 Hâşiyetü Hâşiyetin 'alâ Şerhi'l-Kâfiye, Abdullah el-Lebîb (ö.?).
131. 1692 Hâşiyetün alâ'l-Muvaşşah, (?) b. Murtaza el-Yezdî (ö. ?).
132. 1693 Nihayetü'l-Behce(?), yazarı belli değildir.
133. 1701/1 Şerhu'l-Maksûd, Ahmed b. Halil (896/1491 ?).
134. 1713/1 Hâşiyetü'l-Vâfiye, Muhammed b. Ömer (ö.?).
135. 1713/2 Hâşiyetü'l-Vâfiye, es-Seyyid eş-Şerîf el-Curcânî (816/1340).
136. 1555/3 Şerhu'l-Maksûd, Hasan b. Hüseyin (ö. ?).
137. 1732 İrâbu'l-Kâfiye, yazarı belli değildir.

138. 1754 Şerhu Nihâyeti'l-Behce, İbrahim eş-Şebisterî (917/1511).
139. 730/24 1772/9 Risâlè fi't-Tahkiki'n-Nazmi ve's-Sîga (?), Kemal Paşazade (940/1534).
140. 1792/2 Şerhu'l-Kâfiye, yazarı belli değildir.
141. 1811 Hâşiyetün alâ Fevâdi'z-Ziyâiyye, Abdulğafûr el-Lârî (912/1507).
142. 1770 Takrîr-i Kâfiye, İsmail es-Sivâsî (ö.?).
143. 1821/6 er-Risâletü'l-Harfiyye fi Me'âni'l-Hurûf, el-Curcânî (816/1413).
144. 1830/2 Şerhu Ebyâti'l-Kâfiye ve'l-Fevâidi'd-Diyâiyye, Ali b. Osman el-Akşehrî (ö.?).
145. 1831/2 Şerhu Dibâceti'l-Vâfiye, yazarı belli değildir.
146. 24/2 Risâletün fi İlmi'n-Nahiv, yazarı belli değildir.
147. 102/1 Kasîdetün fi'l-Müennesi's-Semâ'iyi, İbnu'l-Hacib (646/1248).

2-Filolojiyle İlgili Eserler

1. 110/2 Nisabu's-Sıbyan, Mesud b. Ömer (640/1242)
2. 297/1, 393/1, 706/2, 708, 759, 958/4, 1596/7 Şerhu'r-Risale fi'l-Vaz'iyye, es-Semerkandî (888/1483).
3. 297/2, 987/12, 1596/6 Risaletü'l-Vaz'iyye, Adduddin el-İcî (756/1355).
4. 297/3 Muhtasar fi'l-Hudûd, yazarı belli değildir.
5. Lugat-ı Feriştahoğlu (Türkçe-Arapça), Abdullatif b. Abdulaziz (797/1394-5).
6. 437/5 Risâletün fi't-Tefsîri Mana ala'd-Delale, Ali b. Ahmed el-Hüseynî (ö. ?).
7. 568 Tercümanu's-Sihâh, yazarı belli değildir.
8. 600/3 Risâletün fi'l-Vazi', yazarı belli değildir.
9. 610/1 Lugat (Arapça-Türkçe), yazarı belli değildir.

10. 730 /16 Risâletun fi Müşareketi'l-Luğavî, Kemal Paşazade (940/1534).

11. 730/21, 1772/10 Risâletun fi Tahkiki'l-Havassı ve'l-Mezâyâ, Kemal Paşazade.

12. 974 Nihâyetü'l-Lüğa, yazarı belli değildir.

13. 911, 967, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1186, 1293, 1294 es-Sihâh, İsmail b. Hammad el-Cevherî (393/1003).

14. 987/17 Hâşiyetün alâ Risâleti'l-Vaz'iyeye, Ebu'l-Beka b. Abdulkakî (1050/1640) yılları civarı.

15. 1480 Keşfu'l-Elfâz, yazarı belli değildir.

16. 1459 et-Tibyân Şerhu'l-Kâmûs, yazarı belli değildir.

17. 1262 el-Kâmûsu'l-Muhîr, el-Firûzâbâdî, (817/1415).

18. 1500 Ahter-i Kebîr, Mustafa b. Şemsiddin Karahisari (968/1560).

19. 1759 Mirkât ala'l-Luğa, Abdullah Efendi b. Yusûf el-Kestelî (1038/1629).

20. 1772/3 Risâletun fi Tahkiki'l-Vaz'î, Kemal Paşazade (940/1534).

21. 1829 Muhtârü's-Sihâh, Muhammed Ebû Bekr er-Râzî (666/1268).

3-Belâgatla İlgili Eserler

1. 35, 1775/1, 1792/4 Telhîsu'l-Miftâh, el-Kazvîni, (739/1338).

2. 36/1, 1775/3 Ferâidu'l-Fevâid fi Tahkiki'l-Meânî ve'l-İstiâre, Ebu'l-Kâsım el-Leyfî b. Ebû Bekr, (888/1483).

3. 43/1 Hâşiyetün ala Şerhi Telhîsi'l-Miftâh, Abdullah b. Şihabuddin el-Yezdî (1050/ 1640).

4. 43/3, 532/2, 622, 678, 770/1, 770/2, 771/7 Hâşiyetün ala Dibâceti'l-Muhtasar, Nizamuddin Osman el-Hattâî (901/1495).

5. 71, 122, 134, 691/3, 1735, 1801, 307,457, 786/2, 1726, 1771, 1864 Muhtasarü'l-Me'ânî, et-Teftâzânî (792/1290).

6. 127/1 Haşiyetün alâ Şerh-i Telhîsi'l-Miftâh, yazar Nizamuddîn Osman el-Hattâî (901/1495).

7. 58, 262(?), 734, 1694 Hâşiyetün ala'l-Mutavvel, es-Seyyid eş-Şerif el-Curcânî (816/1413).

8. 177/5, 771/14, 1649/5, 1897 el-^cAlâka, Mahmûd el-Antâkî (1160/1747).

9. 177/11, 11331 Haşiyetün li'l-Mutavvel, yazarı belli değildir.

10. 202/1 Fethu Munzili'l-Mesânî fi Şerhi Aksâmi'l-Emânî fi İlmi'l-Beyânî ve'l-Bedî' ve'l-Me'ânî, yazarı belli değildir.

11. 421, 1284 el-İzâh, el-Kazvînî (739/1338).

12. 243/1 Tağyîru'l-Miftâh, Kemal Paşazade (940/1534).

13. 243/2 Hâşiyetün alâ Tağyîri'l-Miftâh, yazarın belli değildir.

14. 297/4, 679/2, 977/7, 1775/2 Şerhu Ferâidi'l-Fevâid fi Tahkîki'l-Me'ânî ve'l- İsti'âre, İbrahim b. Muhammed (945/1538).

15. 256 Hâşiyetün alâ Hâşiyeti Şerhi Telhîsi'l-Miftâh, İbrahim b. Muhammed Usamuddin (944/1537).

16. 296 Hâşiyetün Şerhi Miftahi'l-Ulum, yazarı belli değildir.

17. 348, 454/1 Hâşiyeye ala'l-Mutavvel, Ebu'l- Leys es-Semerkindî (888/1483).

18. 350/1 el-Hevâdî, Hamza b. Turgut Aydınî (979/1571).

19. 399, 782 Hâşiyetün 'alâ Miftâhi'l-'Ulûm, Kadızade Ahmed b. Mahmud (988/1580).

20. 401,703/2 Hâşiyetün alâ Şerhi Ferâidi'l-Fevâid, Hasan ez-Zibârî (1044/1634).

21. 396, 662/1, 1444, 1912 Miftâhu'l-'Ulûm, es-Sekkâkî (626/1229).

22. 416/2 Risâletün fi'l-Hakîka ve'l-Mecâz ve'l-İsti'âre, Müftizâde Mehmed Efendi Gülşehri (ö. ?).

23. 436 Dekâiku'l-Hakâik, Kemal Paşazade (373/1468).

24. 452, 699, 1193, 1545 Hâşiyetü'l-Mutavvel, Hasan Çelebi (886/1481).

25. 462 el-Makâmât, el- Kasım b. Ali el-Harîrî (516/1122).

26. 463, 662/2, 1282 Şerhu Miftâhi'l- 'Ulûm, es-Seyyid eş-Şerif el-Curcânî (816/1413).

27. 538/9 Kitabu Tefrîci'l-Humûm ve'l-Ġumûm, yazarı belli değildir.

28. 611/31 el-Kasîdetü's-Sanî'a, Şihâbuddin Ahmed b. el-Fazil (ö. ?).

29. 625, 713, 1122, 1144, 1223, 1889, 1970 el-Mutavvel, et-Teftâzânî (792/1290).

30. 611/29, 771/12 Risâletün fi Vechi't-Teşbih, Kemal Paşazâde (940/1533).

31. 659/1 el-Emsâl ve'l-Hikem, Muhammed b. Ebî Bekr er-Râzî (660/1262).

32. 673, 674 Miftâhu Telhîsi'l-Miftâh, Muhammed b. Muzaffer el-Halhâlî (745/1344).

33. 680/3 Şerhu Ferâidi'l-Fevâid, Kul Ahmed b. Muhammed.(ö. ?).

34. 728 et-Tibyân, et-Tîbî (743/1343).

35. 730/11 el-Fevâid, Kemal Paşazade (940/1534).

36. 730/20 Risâletün fi't-Tahkîki'l-İsti'âre ve'l-Kinâye, Kemal Paşazade.

37. 730/23 Risâletün fi Beyâni Aksâmi'l-Mecaz ve Envâ'ihâ, Kemal Paşazade.

38. 747/2 Kısas-ı İbn-i Ebî Dünya ve't-Teveddud, yazarı belli değildir.

39. 766 Şerhu Tecrîdi'l-Kelâm, Ali b. Muhammed (879/1474).

40. 896 Hâşiyetün alâ Şerhi'l-Muhtasar, Ahmed b. el-Kasım (994/1586).

41. 977/6 Risâletün fi'l-Mecâz, yazarı belli değildir.

42. 987/10 Hâşiyetün alâ Risâleti'l-İsti'âre, yazarı belli değildir.

43. 987/11 Hâşiyetün ala Hâşiyeti Risâleti'l-İsti'âre, yazarı belli değildir.

44. 987/13 Netâicu'l-Enzâr ve Muhassalu'l-Ebkâr, Ahmed b. Muhammed (1163/1749).
45. 1020 Şerhu Miftâhi'l-'Ulûm, Halil b. Ebî Bekir (ö.?).
46. 1063, 1038 el-Mustazraf fi Kulli Fennin Mustatraf, Muhammed b. Ahmed (850/1446).
47. 1095 Cami'u'l-Hikem, es-Semerkindî (393/1003).
48. 1330/5 el-Kavâ'du'l-Kulliyeye fi'l-Fen, yazarı belli değildir.
49. 1218/23 Risâletun fi ilmi'l-Me'ânî ve'l-İsti'âre 'Usamuddin İbrahim b. Muhammed (944/1537).
50. 1538/2 Ebyât-ı Mutavvel, yazarı belli değildir.
51. 1772/11 Risâletun fi Üslûbi'l-Hakîm, Kemal Paşazade (940/1534).
52. 1812/1 Bedâyi'ul-İnşâ fi'l-Mukâtebâti ve'l-Murâselâti (?), Mez'î (?) b. Yusûf el-Makdisî (1033/1624).

4-Şiirle İlgili Eserler

1. 33/2 el-Kasîdetü'l-Vitriyye fi Medhi Hayri'l-Berriyye, Mecduddin Ebu Abdullah Muhammed er-Reşîd (562/1166).
2. 42/2 el-Kasîdetu't-Tâiyye, Abdullah el-Mukrî, (837/1433).
3. 45/2 Buhûr-ı Tuhfa-i Şahidî, yazarı belli değildir.
4. 45/3 Risale-i Arûz, Ali b. Hüseyin Amasî (1096/1685).
5. 95 el-Kâfî fi İlme'ül-Kavâfi ve'l-Arûz. Yahya b. Ali et-Tebrîzî (502/1108).
6. 102/5, 527/2 el-Kasîdetu'l-Hazraciyye, Abdullah b. Muhammed el-Hazrecî (626/1228).
7. 102/6, 308/6, 461/1, 775/23, 984/4, 1657/1, 1664/2, 1731/9, 1898 'Arûzu'l-Endulusî, Ebu'l-Ceyş el-Ensârî Muhammed (549/1154).
8. 102/7, 102/9 Risâletü'l-Arûz, Pembezade Rûmî Efendi (ö.?).
9. 102/8 Ta'lik 'ala Râmize (?), yazarı belli değildir.
10. 102/11 el-Mu'allakâtü's-Seb', yazarı belli değildir.

11. 102/12 Şerhu'l-Mu'allakâti's-Seb', Ahmed b. Hüseyin ez-Zevzenî (486/1093).
12. 33/1 Risâletün fi'l-Arûz, yazar ismi belli değildir.
13. 176/3, 652/2, 679/6 el-Arûzu'l-Hazraciyye, Abdullah b. Muhammed el-Hazracî (626/1228).
14. 10/1, 177/3, 742/12 Arûz-i Câmî, Abdurrahman b. Ahmed Molla Câmî (898/1432).
15. 176/Şerhu'r-Râmiz 'ala'l-Endulus, yazarı belli değildir.
16. 176/5, 652/3 Şerhu'l-'Arûzi'l-Endulusî Solakzâde Halil b. Muhammed (1095/1683).
17. 181/1 Nihayetü'r-Râğib fi Şerhi'l-Arûz, yazarı belli değildir.
18. 188/1 Şerhu'l-Mu'allakâti's-Seb', yazarı belli değildir.
19. 188/2 Şerhu Manzûmeti'n-Nabiğa ez-Zubyânî, yazarı belli değildir.
20. 200 Dîvânu Leylâ ve Mecnûn, yazarı belli değildir.
21. 201/2 el-Lâmiyye, İbnu'l-Verdî Ömer b. Muzaffer (749/1349).
22. 201/3 el-Kasîdetü'z-Zeynebiyye, Ali b. Ebî Talib (40/661).
23. 287/1 el-İdâhu'l-Mubhem li Lâmiyeti'l-^cAcem, İbn Cemâfa (ö.?).
24. 287/2, 43, 563/13, 730/39 Lâmiyetü'l-Acem, Hüseyin b. Ali (453/1061).
25. 305/4 Kitabu'r-Râiyye, yazarı belli değildir.
26. 312/1, 605/2 Şerhu Kasideti'l-Burde, Halid b Abdillâh el-Ezherî (905/1499).
27. 312/2 Şerhu Kasidet-i Bânet Su'âdu, Ali b. Sultan (1014/1606).
28. 313, 1571/1 Şerhu'l-Kâfiye fi İlmeyi'l-Arûz ve'l-Kavâfi, Ubeydullah (ö. ?).
29. 440/2, 511/1, 538/10, 563/1, 1664/1, 1814/2, 1830/3 Kasîdetü'l-Burde, Muhammed b. Said el-Bûsîrî (696/1296).
30. 437 Şerhu 'Arûzi'l-Endulus, yazarı belli değildir.

31. 453/4, Şerhu Kasîdeti'l-Burde, yazarı belli değildir.
32. 461/6 Tahmîs alâ'l-Kasîdeti'l-Mudariyye, yazarı belli değildir.
33. 516/2 el-Kasîdetü'r-Râiyye, Hassân b. Sâbit (54/674).
34. 517/1, 543/3, 563/9 Tahmîsu Münâcât-ı İmami's-Şâfi'i, Ma'rûf el-Kerhî (ö. ?).
35. 538/4 el-Kasîde, yazarı belli değildir.
36. 538/6 el-Kasîdetu'd-Dimyâtiyye, Ebu'l-Feth el-Esma ed-Dimyâti(921/1515 ?).
37. 538/8 el-Kasîde, İbn Elvân (ö.?).
38. 543/1 Divan, Halid (ö. ?).
39. 563/2,1645/19 el-Kasîdetü'l-Hemziyye, Muhammed Said el-Bûsîrî (696/1296).
40. 563/3 Kasîdetü Bânet Su'âdu, Ka'b b. Zuheyr (26/645).
41. 563/5, 775/19 el-Kasîdetü'n-Nu'mâniyye, Ebû Hanife (150/767) .
42. 563/7 el-Kasîdetü'n-Nûniyye, Ali b. Muhammed el-Bustî (400/1009).
43. 563/10, el-Kasîdetü'd-Dimyâtiyye, ed-Dimyâti (921/1515).
44. 563/14, 1730/2 Mu'allakâtu İmrii'l-Kays, İmruu'l-Kays (miladi 565).
45. 563/15, 1730/3 Mu'allakâtu Tarafa, Tarafa (miladi 564).
46. 563/16, 1730/4 Mu'allakâtu Züheyr. Züheyr b. Ebi Sulma (miladi 608).
47. 563/17, 1730/5 Mu'allakâtu Lebîd, Lebîd b. Rebi'a (41/661).
48. 563/18, 1730/6 Mu'allakâtu Amr b. Gülsûm, Amr b. Gülsûm (miladi 584).
49. 563/19, 1730/ 8 Mu'allakâtu 'Antere, 'Antere (miladi 600).
50. 563/20, 1730/7 Mu'allakâtu Hâris b. Hillize, Haris b. Hillize (miladi 570).

51. 563/21 el-Kasîde fi Medhi'l-Hasan, Abdullah Ş'arâvî (ö. ?).
52. 601/2 el-Kasîdetü'l-Lâmiyye, yazarı belli değildir.
53. 601/6, 1538/2 el-Kasîdetü'n-Nûniyye, Hızır Bey b. Celâliddin (863/1458).
54. 611/21, 775/20 Kasîdetü'l-İmâm eş-Şafi'î, İmam eş-Şafi'î (204/ 820).
55. 611/22 Münâcâtü 'Ali, Hz. Ali (40/661).
56. 611/23 Tahmîsu Münâcâti'l-İmâmi'ş-Şafi'î, yazarı belli değildir.
57. 611/25 Tahmîsu'l-Kasîdeti'l-Mudariyye, Şeyh Süleyman. (ö. ?).
58. 641/1 Şerhu Kasîdeti'l-Burde, Celâluddîn el-Mahallî (864/14651).
59. 641/3 Şerhu Kasîdeti Bânet Su'âdu, yazarı belli değildir.
60. 652/1 Şerhu Arûzi'l-Endulus, el-Kayserî (ö. ?).
61. 659/2 el-Kasîdetu'l-Lâmiyye, Abdullah b. Ebî Zeyd (386/996).
62. 730/33 Tahmîsu Kasîdeti Ebî's-Su'ûd, Muhammed b. Hilâl eş-Şâmî (ö.?).
63. 730/34 Kasîdetü Ebî's-Su'ûd, Ebu's-Su'ûd (982/1574).
64. 730/35 el-Kasîdetu'l-Mîmiyye, el-Ma'arrî (449/1057).
65. 730/36 el-Kasîdetu'l-Bustiyye, el-Bustî (401/1010).
66. 730/37 el-Kasîdetu'l-'Ayniyye, İbn Sînâ (428/1010).
67. 730/38 el-Kasîdetu'n-Nûniyye, el-Mutenebbî.
68. 730/40 Tahmîsu Kasîdeti's-Suheyli, İbn Hucca (ö. ?).
69. 730/41 Tahmîsu Ebyât-i Suheyli, Muhammed b. Hilâl eş-Şâmî (ö.?).
70. 730/42 Tahmîsu'l-Kasîdeti'l-Hamriyye, Muhammed b. Hilâl eş-Şâmî (ö. ?/).
71. 735/5 Kasîdetun 'ala'l-Hevâ, yazarı belli değildir.

72. 775/21 el-Kâsîdetü'l-Mudariyye, Muhammed b Sa'id el-Bûsîrî (696/1296).
73. 794, 1730/1 el-Minehu'l-Mekkiyye Şerhu Kasîdeti'l-Hemziyye, İbn Hacer Ahmed b. Muhammed (973/1565).
74. 829 Divân, Muhammed b. Nasrullah ed-Dimaşkî (630/1232).
75. 836, 1571/2 Bahru'l-Me'ârîf, Mustafa b. Ş'abân es-Surûrî (969/1562).
76. 901/2 Teşfîru Kasîdeti'l-Burde, yazarı belli değildir.
77. 977/3 Risâletün fi'l-^cArûz, Halil b. Ahmed (175/791).
78. 983 Dîvân. Hasan b. Fahrüddin es-Sa'lebî (ö. ?).
79. 443/4, 563/3, 987/1, 1649/2 el-Kasîdetü Tantaraniyye, Ahmed b. Abdurrezak et-Tantarani (485/1092).
80. 1029 Şerhu Kasîdet'il-Burde, Abdurrahman el-Makdisî (665/1267).
81. 1218/22 el-Kesâidetü'l-Muhtelifa, yazarı belli değildir.
82. 1315 Cemiletü Erbâbi'l-Merâsid fî Şerhi Akîle-i Etrâbi'l-Kasâid, İbrahim b. Ömer el-Câbirî (732/1331).
83. 1368 Dîvân, Sâib Mirza Muhammed (ö. ?).
84. 1465 Şerhu Dîvâni'l-Mutenebbî, Ali b. Muhammed el-Vâhidî (468/1075).
85. 1541 Mecmûatu'l-Kasâid, yazarı belli değildir.
86. 1657/2 Manzûme-i Risâle-i Endülüs, yazarı belli değildir.
87. 1664/1 Tahmîsu Kasîdeti'l-Burde, yazarı belli değildir.
88. 1666/2 Şerhu Kasîdet-i Burde, Dervîş Ahmed (ö. ?)
89. 1758 Dîvân, Abdullah b. Mustafa (1148/1738).
90. 1835/3 el-Kasîdetü'l-Yâiyye, Abdulaziz (ö. ?).
91. 1839/1 Risâletün fî Beyân-i Sebebi Ta'lik-i Kasîdeti'l- Burde, yazarı belli değildir.
92. 1845/3 el-Kasîde fi Medhi'n-Nebî, yazarı belli değildir.